

1 Tõendamiskohustus

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Hageja peab tõendama asjaolusid, mis on vajalikud nõude kindlakstegemiseks, samas kui kostja peab tõendama oma kaitseväiteid. Pool, kes jätab tõendid esitamata, riskib sellega, et tema väidetavad asjaolud ei leia tõendamist.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Tõendamist ei vaja asjaolud, millega on nõustatud. Lisaks ei pea tõendama üldtunnustatud asjaolusid või fakte, mis on kohtule teada *ex officio*. Loomulikult võib esitada ka vastupidist tõendavaid tõendeid.

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Selles küsimuses sisaldavad õigusaktid pelgalt sätet, mille kohaselt peab kohus pärast kõikide ilmnunud asjaolude hoolikat kaalumist tegema otsuse selle kohta, mida tuleks asjaga seoses tõeseks pidada. Soomes kohaldatakse tõendite vaba hindamise põhimõtet ning seega on oluline esitada kohtule piisavad tõendid.

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Praktikas peavad huvitatud isikud ise saama tõendid, millele nad soovivad tugineda. Õigusaktidega on lubatud ka kohtul otsustada tõendeid omal algatusel ise koguda. Kuid kohus ei tohi anda korraldust uue tunnistaja küsitlemiseks või dokumendi esitamiseks omal algatusel ja mõlema huvitatud isiku tahte vastaselt, kui tegemist on sellise juhtumiga, mida on võimalik lahendada kohtuvälise kokkuleppe abil.

Teatavate kohtuasjade korral – näiteks isadusega seotud kohtuasjade korral – peab kohus samuti tagama, et kogutakse kõik vajalikud tõendid.

2.2 Millised on järgmised sammud, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Tõendid esitatakse põhikohtuistungil.

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Kohus võib sellise taotluse tagasi lükata, kui näiteks tõendid ei ole asjakohased või juhtum on selles küsimuses juba tõendamist leidnud. Tõendite kogumise taotluse võib tagasi lükata ka siis, kui see esitatakse menetluses liiga hilja.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Tõendamise eri viisid hõlmavad huvitatud isikute, tunnistajate ja ekspertide ärakuulamist, kirjalike tõendite ja eksperdiarvamuste esitamist ning vaatlust.

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiisiaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

Tunnistajate või ekspertide ütluste ning kirjalike eksperdiarvamuste hindamine toimub võrdsetel alustel. Kohus ei võta siiski vastu tunnistajate kirjalikke avaldusi.

2.6 Kas mõni tõendamisviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Ei. Kohus on tõendite hindamisel vaba.

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisviisid?

Ei.

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Üldjuhul ei saa tunnistaja ütluste andmisest keelduda.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Huvitatud isiku abikaasal, kihlatul ning otsesel ülenejal või alanejal sugulastel ning samuti huvitatud isiku õdedel-vendadel ja nende abikaasadel või huvitatud isiku lapsendajatel või lapsendatud lastel on õigus ütluste andmisest keelduda. Peale selle on õigusaktides nimetatud mitmeid muid olukordi, kus tunnistajal on õigus või kohustus keelduda ütluste andmisest.

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Tunnistajat, kes keeldub ilma seadusliku põhjuseta ütluste andmisest, võidakse kohustada rahaträhi ähvardusel täitma oma kohustust. Kui tunnistaja ikkagi keeldub ütluste andmisest, võib kohus anda korralduse tema kinnipidamiseks seni, kuni ta nõustub ütlusi andma.

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Kohus otsustab selle üle, kas (näiteks) alla 15aastast või vaimse häirega isikut võib küsitleda tunnistajana.

Teatavasse rühma kuuluvad isikud – näiteks arstid ja advokaadid – ei saa anda ütlusi nende tegevusega seotud asjades.

2.12 Milline on kohtuniku ja poole roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonverentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Üldjuhul küsitleb tunnistajat esimesena see pool, kes ta tunnistama kutsus. Seejärel on teisel poolel õigus tunnistajat riskküsitleda. Pärast riskküsitlemist võivad kohus ja huvitatud isikud esitada tunnistajale täiendavaid küsimusi.

Kui kohus peab seda sobivaks, võib tunnistajat küsitleda videokonverentsi või muu sellise sobiva telekommunikatsioonitehnoloogia vahendusel, mille abil luuakse audiovisuaalne link istungist osavõtjate vahel. Sellist võimalust võib kasutada näiteks juhul, kui tunnistajal ei ole võimalik ilmuda kohtusse isiklikult või kui tema kohtusse ilmumiseks kaasneksid ebamõistlikud kulud või kui tunnistaja on alla 15aastane. Teatavatel juhtudel võib tunnistajat küsitleda ka telefoni teel.

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Õigusaktid ei sisalda konkreetseid juhiseid selliste olukordade jaoks. Kohus peab oma kaalutusõigust kasutades otsustama, milline kaal sellistel tõenditel on.

3.2 Kas minu kui poole antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Jah. Huvitatud isikuid võidakse tõendite esitamiseks vabalt küsitleda ning tsiviilasjade korral võidakse neid küsitleda vande all seoses asjaoludega, mis on juhtumi lahendamise seisukohast eriti olulised. Huvitatud isiku poolt tõenditena esitatud avaldusi hinnatakse samade kriteeriumide alusel, nagu tunnistajate esitatud avaldusi.

Lingid

[Tõendite kogumine](#) (Soome justiitsministeerium)

Brošüür „[Ütluste andmine kohtus](#)“ (Soome justiitsministeerium)

Viimati uuendatud: 09/05/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.